Procurorului general al Ucrainei

(Scrisoare deschisă)

La 11 aprilie c. «comisarul poporului» al detașamentului din Odesa al așa-numitei Autoapărări Populare Ucrainene (A.P.U.) Olesi Ianciuk mi-a mărturisit că în partea stîngă a Nistrului, în componența formațiunilor paramilitare smirnoviste, de acum luptă douăzeci de inși din detașamentul său. La 15 aprilie acest fapt l-a confirmat și Valerii Mioncinski, conducătorul filialei Odesa a Asambleei Naționale din Ucraina (A.N.U.), care a și format sus-pomenita Autoapărare. Ceva mai tîrziu despre participarea combatanților din A.P.U. la «lupta dreaptă a transnistrenilor» au început a vorbi milioacele de informații din masă din Moscova, Kiev, Odesa, cît și din întreaga lume. Pe teleecrane și-au făcut apariția, îmbrăcați în uniformă și înarmați, Ivoveanul Oleg Vitovici și kieveanul Dmitro Korcinski, lideri ai Uniunii Ucrainene Naționaliste (U.U.N.), ce și-au asumat rolul de promotori al A.N.U.—A.P.U.

Amestecul A.P.U. în conflictul din Moldova a fost precedat de luările de cuvînt la ultimul congres al M.P.U. (R.U.H.) și la o serie de mitinguri de la Kiev ale dlui Aleksandru But, primvice-președinte al Sovietului de deputați al poporului din raionul Camenca, Republica Moldova, care, de altfel, s-a născut și a crescut în regiunea Kiev, iar în ultimii ani al puterii comuniste a condus propaganda de partid în cadrul C.R. Camenca al P.C.M. Pînă la înfrîngerea puciului de la Moscova, Aleksandru But, dacă și a fost preocupat de soarta ucrainenilor de pe malul sting al Nistrului, apoi doar în scopul rusificării lor definitive. În discursurile sale de la Kiev acest individ dezbătînd afirmă că raioanele Moldovei din partea stîngă a Nistrului aparțin Ucrainei și că ucrainenii din această zonă sînt românizați cu forța. La rîndul lor, liderii A.N.U.—A.P.U., primind cu bucurie aceste cuvîntări atît de atractive, au acceptat și invitația lui I. Smirnov, transmisă prin același But, de a-i «apăra» pe ucrainenii transnistreni.

Vă atrag, însă, atenția asupra faptului că în Moldova din stînga Nistrului numărul românilor (moldovenii) e cu 15 la sută mai mare decît al ucrainenilor. Afară de aceasta, 75 la sută din populația ucraineană a Moldovei locuiește în partea dreaptă a Nistrului. Dar nici unul din ei nu s-a plîns de românizare și nu s-a adresat la A.P.U. cu rugămintea de a-l apăra de românizatori. În al doilea rînd, dacă e să considerăm R.S.S. Ucraineană drept stat, apoi pe parcursul întregii lui istorii raioanele din stînga Nistrului au intrat în componența acestuia de două ori — în 1918 și în 1920—1940. În al treilea rînd, hotarele moldo-ucrainene și româno-ucrainene niciodată n-au fost stabilite de Kiev, Chișinău sau București, ci doar de Moscova. În prezent, actualele guverne ale Moldovei, României și Ucrainei recunosc aceste hotare. În al patrulea rînd, imediat după ce în 1989 majoritatea moldovenilor s-a declarat dornică de a-și obține dreptul la limbă și a cerut revenirea ei la grafia latină, care în R.A.S.S.M. fusese lichidată în 1939, iar în Basarabia sovietizată în 1940, în Transnistria, cu aprobarea Moscovei, a început neîndeplinirea Legii Moldovei cu privire la funcționarea limbii de stat. De altfel, această lege de-a dat ucrainenilor dreptul de a învăța în limba maternă, iar în localitățile populație compact ucraineană, limba acesteia a fost egalată cu cea de stat. Este interesant să remarcăm că pînă în 1940 numai la Chișinău au funcționat patru școli ucrainene, toate fiind întreținute din contul guvernului regal. Odată cu sosirea în Basarabia a «eliberatorilor» sovietici, școlile sus-pomenite au fost închise, iar învățătorii au fost reprimați.

Astăzi în Moldova se numără 300 de sate mari populate de ucrainenii. În nici unul din ele n-au fost și nu sînt școli românești (moldovenești), dar nici ucrainești, toate totdeauna fiind școli de limba rusă. Despre ce fel de românizare a ucrainenilor poate fi vorba în asemenea situație?

O altă dureroasă a acestui fapt este că circa 85 la sută din ucrainenii Moldovei în genere nu știu să citească ucrainește.

Actualul conflict de pe malurile Nistrului nu are la bază probleme naționale și nu este îndreptat spre ocrotirea ucrainenilor sau a altora (de altfel, și aceștia, într-o majoritate de 75 la sută, locuiesc în Basarabia). Adevărata cauză a conflictului o constituie tendința de a menține cu orice preț status-quo al birocrației rusofone (internaționaliste), care a transformat Transnistria într-o moșie a complexului militar-industrial al U.R.S.S. (60 la sută din industria de aici fost și rămîne supusă intereselor acestuia).

Igor Smirnov a apărut la Tiraspol abia în 1987. El și acoliții săi sînt adepți înfocați ai restabilirii U.R.S.S. Acești oameni au susținut puciul de la Moscova din august 1991.

Absoluta majoritate a românilor din Moldova nu doresc unirea cu România. Nici Guvernul, nici Președintele Republicii n-au declarat vreodată că ar dori ca Moldova să intre în componența României. Ba, dimpotrivă, ei merg, activează în direcția încadrării Moldovei, ca stat independent, în comunitatea europeană și mondială. Vorbele despre românizarea ucrainenilor din Transnistria urmăresc scopul de a împinge Ucraina într-un conflict armat nu numai cu Moldova, ci și cu România.

Participarea cazacilor ruși și a unor criminali, trimiși în Moldova de Ministerul de Interne și K.G.B.-ul Rusiei pentru încadrarea în formațiunile militare smirnoviste, transformă imaginea rușilor într-un popor fără scrupule ce își asumă rolul coloanei a cincea a imperialismului moscovit, în ciuda faptului că majoritatea rușilor din Moldova nu-i susțin pe puciștii tiraspoleni. Însă dacă majoritatea rușilor au aparut în Moldova după cel de-al doilea război mondial, și nu sînt legați cu pămîntul ei, cum s-ar zice, prin sînge, apoi ucrainenii își au aici baștina, ei alcătuind de fapt a doua națiune majoritară. Participarea combatanților A.P.U. de partea pucistilor este îndreptată împotriva fraților moldo-ucrainene. A.N.U., U.U.N., A.P.U. de acum nu odată au provocat sentimente antiucrainești la Odesa.

În timpul Congresului III al R.U.H.-ului ei au provocat stări de spirit separatiste și în Crimeea. În timpul acesta Asambleea Națională a Ucrainei, fie și fără să-și dea seama, pregătește terenul pentru dezmembrarea Ucrainei. Vedeți și Dumneavoastră: în august 1991 A.P.U. n-a creat formațiuni militare, deși actualul ei președinte, Iuri Șuhevici, încă în octombrie 1990 avea un plan detaliat de creare a detașamentelor de autoapărare în eventualitatea folosirii armatei sovietice împotriva poporului. Dar cum numai Ucraina și-a declarat independența, procedînd la crearea propriei gărzi naționale și la ucrainizarea unităților sovietice militare de pe teritoriul ei, Asambleea Națională a purces la formarea Autoapărării Populare, acțiune care intră în contradicție cu legea. Cu atît mai mult cu cît Asambleea a recunoscut Actul independenței, s-a înregistrat ca organizație politică, ba i-a și înaintat pe conducătorul ei, panul Iuri Șuhevici, candidat la postul de președinte al Ucrainei, în cadrul alegerilor prezidențiale. Toate acestea în mod firesc obligau A.N.U. să ajute guvernul la formarea gărzii naționale, ucrainizarea unităților sovietice militare. Or, ea a creat propria forță paramilitară. A.P.U., structura criminal-secretă a căreia dă de bănuit că această organizație din capul locului a fost concepută ca instrument de contracarare a Gărzii naționale, a Forțelor armate naționale, ca instrument de răsturnare a guvernului.

Trecerea armatei 14, dislocată la Tiraspol și Bender, sub jurisdicția Rusiei, susținerea nevoalată de către aceasta a bandelor de mercenari, dovadă clară că Basarabia ocupat teritoriul din partea stîngă a Nistrului și se află, de fapt, în stare de război cu Moldova, țară mică și pașnică.

Cazacii însă îi huiduiesc și îi ucid nu numai pe moldoveni (români), ci și pe acei nemoldoveni care au trăit în bună pace și prietenie cu dînșii și tind să păstreze aceste relații. Participarea combatanților A.P.U. la conflict de partea separatiștilor procomuniști împotriva puterii legale din Moldova nu poate fi codificată de lumea civilizată altfel decît invazie a Ucrainei în republica vecină. Acest fapt ar mai însemna în opinia publică mondială că statul nostru din față devine agresor. Iar de o Ucrainâ agresoare se teme întreaga lume, și iumea va face tot ca să-i curme statalitatea.

În timpul întîlnirii mele din 11 aprilie cu Olesi Ianciuk, întîlnire despre care am pomenit la început, l-am întrebat: de ce A.P.U. încalcă tradiția seculară a ucrainenilor de a-l ajuta pe moldoveni în necaz? Cu atît mai mult cu cît și ucrainenii, făcînd parte într-o proporție egală, poate, cu moldovenii din poliția republicii, apără interesele baștinei lor comune? La care dl Ianciuk mi-a răspuns că malul drept al Nistrului nu l-a solicitat ajutorul. De unde, ușor, putem trage concluzia că luptătorii din A.P.U. sînt pur și simplu niște «cavaleri» mercenari, care pentru o simbrie bună vor trage și în propriul lor tată. În seara aceleiași zile l-am sunat pe Iuri Șuhevici, rugîndu-l să-și recheme neîntîrziat combatanții, fiindcă nu e treaba unui patriot ucrainean, am zis, să ajute Moscova la ciopîrțirea Moldovei, prefăcînd-o din prietenă de veacuri într-un inamic, că nu e cazul să contribuim la transformarea Transnistriei într-un cap de pod al Rusiei pentru dezmembrarea Ucrainei și acapararea sudului ei. Însă vorba zicalei: nu-i pădure fără uscături. Iuri, fiul generalului Roman Șuhevici, ilustru comandant al Armatei Ucrainene Rebele (A.U.R.), a refuzat să-i recheme din Moldova pe mercenarii săi. Apropo, mercenăria ca fenomen este condamnată de dreptul internațional, ea fiind considerată crimă împotriva omenirii. Provocările A.N.U. — A.P.U. de la Odesa și din Crimeea, participarea luptătorilor lor de partea bandelor cazaceștii la conflictul din Transnistria demonstrează că acestea sînt organizații antistatale și antiucrainești.

Rețeaua din cele spuse, vă rog, dle Procuror, să aplicați față de organizațiile și formațiunile sus-pomenite, la fel și față de «cavalerii»-mercenari, legile Ucrainei și prevederile dreptului internațional. Înfăptuind această acțiune, Dumneavoastră veți salva onoarea națiunii noastre, viața acelor moldoveni și ucrainieni care, luptînd împreună pentru integritatea patriei, pot fi omoriți, de gloanțele luptătorilor din A.P.U., spre rușinea noastră, ucrainenii ei. Atîta timp cît acești delegii nu sînt neutralizați, iar organizațiile de care aparțin — interzise, lumea îi va considera pe ucrainenii susținători ai agresiunii, iar în cele din urmă și agresori. Căci numai un răufăcător poate să-l ajute pe altul să incendieze casa vecinului său.

(Traducere din ucrainește).

NOTĂ. Demersul acesta oficial, în același timp, e un articol de publicistică veritabilă la tema zilei ceea ce ne-a și determinat să-l dăm publicității — firește, cu consimțămîntul autorului, care, după părerea noastră, merită să fie prezentat, în mod deosebit. E o mică enigmă, totuși, mai curînd, un nostim paradox faptul că omul cu un nume de familie atît de românesc nu-i aliceneva decît vestitul teoretician al naționalismului ucrainean modern, recunoscut ca atare nu numai în țara sa, ci cu deosebire în Canada și S.U.A., unde a editat două cărți de prestigiu pe tema ucrainismului. Cu acest nume este familiarizată și opinia publică din Europa Occidentală, datorită unui turneu cu prelegeri, întreprins de Vasil Barladeanu la invitația citorva centre universitare și societăți culturale din Franța, Belgia, Anglia, Germania. Însă adevărata faimă de disident și publicist anticomunist de forță i-a făcut-o schița autobiografică «Dar altfel nu se poate», scrisă în detenție, scoasă de acolo și trimisă clandestin la Paris, unde a văzut lumina tiparului, fiind mai apoi lansată în mai multe limbi pe undele «Europei libere» și ale «Vocii Americii».

Politolog și istoric, specialist în relațiile ucro-româno-bulgare, V. Barladeanu-Biriadnic desfășoară, pe diferite căi o vastă activitate în scopul contracarării imperialismului ruso-sovietic, sub orice mască s-ar camufla. În acceptiunea domniei sale, scutul cel mai de nădejde împotriva acestuia ar fi consolidarea forțelor național-progresiste din Ucraina, Moldova, România și alte țări din regiunea Balcanilor...

Cît privește numele de familie al semnatarului, rădăcinile acestuia sînt foarte vechi și adînci, coborînd la un strămoș ucrainizat, descendent din părțile Birladului. Mai actual și semnificativ pare să fie faptul că Vasil Barladeanu, în vîrstă de 50 de ani, nepotul unui colonel din armata națională a hatmanului Skoropadski, s-a născut și a copilărit la Șipca, sat cu populație mixtă ureo-moldovenească din Transnistria. A absolvit Universitatea din Odesa, și-a făcut doctorantura și alte ocupații științifice la București, Sofia, Praga, iar «universitatea» GULAG-ului, timp de șase ani (1977—1983), a făcut-o «pentru activitatea antisovietică și naționalist-ucraineasă» în U.R.S.S. În prezent, locuiește la Odesa. Cadesea vizitînd Chișinăul, în calitate de sponsor și animator al ziarului ucrainean din Moldova, «Prosvita», mai fiind și redactor-șef al revistei nou-născute «Ucrainski perspectivi», pe care o editează pe cont propriu.

Boris MARIAN.